

Komenského 283
783 44 Náměšť na Hané

tel.: 585 952 179
e-mail: zs.namest@iol.cz

**Směrnice na určení finančních náhrad za ztracené nebo poškozené učebnice
(1.9.2025 aktualizace – změna odpovědného učitele)**

Číslo jednací: ZSNnH/0288/2011/Hav
Vypracoval: Mgr. Ladislav Havelka, ředitel
Schválil: Mgr. Ladislav Havelka, ředitel
Směrnice nabývá platnosti dne : 14. listopadu 2011
Směrnice nabývá účinnosti dne: 24. listopadu 2011

1. Na základě ustanovení zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (Školský zákon) v platném znění vydávám jako statutární orgán školy tuto směrnici. Směrnice je součástí Školního řádu. Touto směrnicí se stanovuje způsob určení finančních náhrad za ztracené nebo poškozené učebnice pořízené z finančních prostředků Základní školy Náměšť na Hané, okres Olomouc
2. Učebnice jsou podle stáří a stavu zařazeny do 5 kategorií. O zařazení učebnice do kategorie rozhodne učitel, který učebnice na konci školního roku od žáků vybírá, podle následující tabulky:

Kategorie	Stav učebnice
A	nová učebnice
B	Jeden až dva roky provozu, pevná vazba, nepoškozený obal a stránky
C	dva až tři roky provozu, vazba povolená ale držící, mírné poškození
D	čtyři až pět let provozu, silně poškozená, rozpadající se vazba, ale ještě použitelná
E	pět a více let, učebnice se nehodí k dalšímu provozu, nutno vyřadit

3. Vyučující, který na konci školního roku učebnice vybírá, určí konečný a současně výchozí stav pro nový školní rok. Stav učebnice označí na zadní straně v předtiskuté tabulce nebo volně, pokud tabulka chybí, příslušnou kategorií spolu se školním rokem, třídou a jménem žáka. Teprve potom mohou být učebnice předány do nižšího ročníku pro další školní rok. Obdobně se postupuje i v případě, pokud žák v průběhu školního roku ze školy odchází.

(Příklad označení: šk.r. 2010/2011   6.A   Jiří Novák   C)

4. Za jeden školní rok se za běžné opotřebení považuje opotřebení maximálně o jednu kategorii. Za takové opotřebení žák nic neplatí. Pokud je opotřebení vyšší, je nutno zaplatit poměrnou část výchozí ceny učebnice, kterou sdělí pověřený správce učebnicového fondu paní učitelka Mgr. Petra Navrátilová (od 1.9. 2025)
5. Za ztracenou (neodevzdanou) učebnici bude požadován přednostně nákup stejné nové učebnice, případně 100 % ceny
6. Stanovení poplatků za opotřebení:

Poplatek za opotřebení učebnic v % z původní ceny

Kategorie učebnice	C (při odevzdání)	D (při odevzdání)	E (při odevzdání)
A (při převzetí)	40 %	60 %	80%
B (při převzetí)	bez úhrady	40%	60%
C (při převzetí)	bez úhrady	bez úhrady	40%
D (při převzetí)	-	bez úhrady	bez úhrady
E (při převzetí)	-	-	bez úhrady

7. Kontrolou provádění ustanovení této směrnice je pověřena Mgr. Petra Navrátilová (od 1.9. 2025)
8. Zaměstnanci byli s touto směrnicí seznámeni dne: 14. listopadu 2011
9. Zákonní zástupci byli o vydání směrnice informováni dne: 24. listopadu 2011, směrnice je dostupná na webových stránkách školy na adrese:
www.zsnamest.cz/Dokumenty/ucebnice.pdf
10. Se směrnicí byla seznámena Školská rada dne 7. října 2011

Mgr. Ladislav Havelka v.r., ředitel

Právní výklad ke směrnici – odpověď na dotaz na MŠMT:

Dobrý den,

k Vašemu dotazu Vám sdělujeme:

Podle ust. § 27 odst. 3 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), jsou žákům základních škol a dětem zařazeným do přípravných tříd **bezplatně poskytovány** učebnice a učební texty uvedené v seznamu učebnic a učebních textů, kterým byla udělena schvalovací doložka. Žáci prvního ročníku základního vzdělávání a děti zařazené do přípravných tříd tyto učebnice a učební texty **nevracejí**, žáci ostatních ročníků základního vzdělávání jsou povinni učebnice a učební texty **vrátit nejpozději do konce příslušného školního roku**.

O právním režimu poskytování učebnic a učebních textů (dále jen „učebnice“) školský zákon blíže nepojednává, z povahy věci však plyne, že zatímco žáci prvního ročníku a děti přípravných tříd získávají učebnice do svého vlastnictví (jde tedy o určitou formu daru ze strany právnické osoby vykonávající činnost základní školy), žáci ostatních ročníků získávají učebnice po vymezenou dobu (školní rok) „pouze“ do bezplatného užívání. Učebnice tak zůstávají majetkem právnické osoby vykonávající činnost základní školy, přičemž ve vztahu k žákům základní školy jde o určitou formu **výpůjčky** vyplývající přímo ze školského zákona. S tímto závěrem koresponduje i dikce ust. § 27 odst. 5 školského zákona, dle kterého ředitel střední školy zřizuje fond učebnic pro vymezený okruh žáků střední školy, z nějž jsou učebnice bezplatně **zapůjčovány** žákům se sociálním znevýhodněním a žákům v hmotné nouzi.

Výpůjčku, přesněji smlouvu o výpůjčce, upravuje v obecné rovině ust. § 659 n. zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník. Smlouvou o výpůjčce vznikne vypůjčitelovi právo věc po dohodnutou dobu bezplatně užívat, přičemž půjčitel je povinen předat vypůjčitelovi věc ve stavu způsobilém k řádnému užívání a vypůjčitel je oprávněn věc užívat řádně a v souladu s obvyklým nebo dohodnutým účelem. **Vypůjčitel je současně povinen chránit věc před poškozením, ztrátou nebo zničením**. Zatímco s opotřebením zapůjčené věci, které je přiměřené běžnému užívání, se počítá, vypůjčitel je **odpovědný za nadměrné poškození, ztrátu nebo zničení věci, a to podle obecné úpravy odpovědnosti za škodu** (ust. § 420 n. občanského zákoníku). Podle ust. § 420 každý odpovídá za škodu, kterou způsobil porušením právní povinnosti (odpovědnosti se zproští ten, kdo prokáže, že škodu nezavinil). Škoda se hradí primárně v penězích, požádá-li však o to poškozený a je-li to možné a účelné, hradí se škoda uvedením do předešlého stavu (ust. § 442). Při určení výše škody na věci se vychází z ceny v době poškození (ust. § 443).

Domníváme se, že uvedené principy možno analogicky uplatnit i v případě výpůjčky učebnic ze strany žáků základní školy, neboť školský zákon specifickou úpravu neobsahuje a mezi žáky a základní školou jde o soukromoprávní vztah, jež musí respektovat i obecné právní principy jako je princip *prevence* a princip *neminem leadere* (nikomu neškodit, nikoho nepoškozovat). Školský zákon nadto v ust. § 30

odst. 1 písm. d) výslovně stanoví, že **školní řád upravuje podmínky zacházení s majetkem školy nebo školského zařízení ze strany žáků, mezi něž řadíme též podmínky nakládání s učebnicemi zapůjčenými** v souladu s ust. § 27 školského zákona.

Dle našeho názoru tedy výslovné zakotvení povinnosti žáků ve školním řádu chránit zapůjčené učebnice před poškozením (jež přesahuje míru běžného opotřebení), ztrátou nebo zničením a nahradit škodu vzniklou porušením této povinnosti právním předpisům neodporuje, naopak jej považujeme za vhodné a účelné.

S pozdravem

PhDr. Jitka Tůmová

odbor předškolního, základního

a základního uměleckého vzdělávání

MŠMT, Karmelitská 7, 118 00 Praha